

ДОСВІД З ОРГАНІЗАЦІЇ НАВЧАЛЬНОЇ РОБОТИ

УДК 378.14 : [616 – 07 + 616 – 092] – 054.6 – 057.87

DOI

АСПЕКТИ НАВЧАННЯ АНГЛОМОВНИХ СТУДЕНТІВ НА КАФЕДРІ
ФУНКЦІОНАЛЬНОЇ ДІАГНОСТИКИ ТА КЛІНІЧНОЇ ПАТОФІЗІОЛОГІЇ

С. В. Дзига, М. І. Марущак, О. В. Бакалець, Н. Б. Бегош, Т. А. Заєць
ДВНЗ “Тернопільський державний медичний університет імені
І. Я. Горбачевського МОЗ України”

ASPECTS OF ENGLISH-SPEAKING STUDENTS TRAINING AT THE
FUNCTIONAL DIAGNOSTICS AND CLINICAL PATHOPHYSIOLOGY
DEPARTMENT

S. V. Dzyha, M. I. Marushchak, O. V. Bakalets, N. B. Behosh, T. A. Zaiets
I. Horbachevsky Ternopil State Medical University

У статті висвітлено особливості викладання дисциплін для англomовних студентів 6 курсу медичного факультету на кафедрі функціональної діагностики та клінічної фізіології. Узагальнено методики проведення навчального процесу та розкрито основні методи підходу викладання клінічної патофізіології та функціональної діагностики іноземним студентам. Розглянуто педагогічні прийоми для підвищення мотивації майбутніх лікарів до вивчення даних дисциплін та підкреслено їх роль у підготовці фахівців з діагностичної медицини.

The article deals with the particularities of disciplines teaching for 6th course medical foreign students at the Functional Diagnostics and Clinical Pathophysiology Department. The main generalized methods of educational process and the basic approaches of teaching the subject to foreign students were highlighted. Studying methods for students' motivation improvement and conceptual learning are considered. The role of Functional Diagnostics and Clinical Pathophysiology is accentuated in specialists training of diagnostic medicine.

Вступ. Формування спільного європейського простору невід’ємно пов’язане з розширенням міжнародної діяльності вищих навчальних закладів в Україні. В галузі підготовки лікарів це привело до збільшення кількості студентів – громадян інших країн, що здобувають медичну освіту в Україні. Проблема їх якісного навчання є актуальною, оскільки його метою є отримання вищої освіти на рівні європейських та світових стандартів і формування високоякісних спеціалістів.

Основна частина. Викладання клінічної патофізіології та функціональної діагностики є важливим та практично обґрунтованим для студентів 6 курсу. В цей період навчання вони вже освоїли всі базові та більшість клінічних дисциплін, сформували уявлення про причини та механізми розвитку хвороб, їх клініко-лабораторні прояви, принципи лікування. Впровадження в навчальний процес клінічної патофізіології та функціональної діагностики в рамках елективних курсів є важливим моментом для узагальнення раніше вивченого, а також розвитку у майбутніх лікарів клінічного мислення.

© С. В. Дзига, М. І. Марущак, О. В. Бакалець та ін.

Кожен клінічний випадок повинен розглядатися на основі детального патофізіологічного аналізу усіх отриманих даних. З їх урахуванням обґрунтовується призначення відповідних діагностичних методик та терапевтичних схем. Слід зазначити, що в усьому світі особлива увага приділяється клінічній патофізіології хвороб, індивідуальному підходу до діагностики та лікування пацієнта.

Вимоги до іноземних студентів не відрізняються від вимог до вітчизняних студентів. Ідентичними є робочі програми дисциплін, методичні вказівки та матеріали для підготовки до практичних занять, якими вони користуються. Методичне забезпечення є повноцінним та доступним у викладенні, постійно здійснюється належний контроль знань. Є велика база тематично підібраних клінічних випадків, ситуаційних задач, сформульованих за результатами різних функціональних методів обстеження.

Викладання іноземним студентам стимулює до удосконалення знань англійської мови, створення методичних матеріалів, які відповідають міжнародним стандартам. Перевагами англomовного викладання є те, що для багатьох іноземних сту-

дентів англійська мова є доступною та комфортною для спілкування; це одна з основних мов міжнародних наукових інформаційних ресурсів. Завдяки використанню англійської мови в навчальному процесі для іноземців відкриваються можливості продовження освіти в інших країнах.

Навчання студентів англійською мовою стимулює викладачів удосконалювати не лише володіння іноземною мовою, але й свою професійну майстерність. Останні новинки закордонної літератури, можливість спілкування зі своїми іноземними колегами плідно впливають на якість навчального процесу.

При вивченні клінічної патофізіології перед студентами формуються наступні завдання: згрупувати виявлені симптоми в синдроми; провести їх патофізіологічний аналіз та визначити головні патогенетичні механізми; виділити провідний синдром, за яким провести диференційну діагностику захворювання; сформулювати попередній діагноз; скласти план обстеження та лікування конкретного хворого, виходячи з аналізу причин, механізмів розвитку хвороби, її симптомів. Для функціональної діагностики ключовими питаннями є оволодіння методиками дослідження функцій серцево-судинної системи (електрокардіографія, добове моніторування електрокардіограми і артеріального тиску, навантажувальні проби), органів дихання (спірометрія, пікфлоуметрія, пневмотахографія), центральної і периферичної нервової системи (електроенцефалографія, електроміографія), шлунково-кишкового тракту (інтрагастральна рН-метрія, добова рН-метрія, електрогастроентерографія), кісткової та м'язової систем (двофотонна рентгенівська денситометрія); аналіз основних показників функціонування систем організму, обґрунтування отриманих результатів та виявлених порушень.

Практична робота відбувається біля ліжка хворого або в діагностичних кабінетах. Англومовні студенти на 6 році навчання спілкуються з пацієнтами без особливих труднощів, при необхідності їм у цьому допомагає викладач.

Під час дискусійного обговорення студенти проводять розбір клінічних ситуацій. Основний акцент робиться на патофізіологічному обґрунтуванні виявлених змін, також диференційованому призначенні методів діагностики, обґрунтуванні адекватного етіотропного, патогенетичного і симптоматичного лікування. Особливо іноземних студентів цікавлять ті захворювання, що мають найбільше розповсюдження в їх регіоні. Так, генетичні чинники зумовлюють поширення серпоподібно-клітинної анемії, гепатиту С та створюють передумови для виникнення гіпертонічної хвороби, синдрому раптової смерті у представників негроїдної раси. Розглядаються також особливості перебігу патологічних процесів та дії медичних препаратів, пов'язані з расовими та анатомо-фізіологічними відмінностями. Слід зазначити, що окрім назв ліків, під якими вони вживаються в нашій країні, ми зазначаємо і міжнародну назву, за якою лікар у будь-якій країні впізнає препарат.

З метою підвищення творчої активності студенти працюють над темами, які винесені на самостійне опрацювання. Для цього на кафедрі є англومовна навчальна література, відеоматеріали, комп'ютерний клас з потужним Internet-ресурсом. Ступінь засвоєння навчального матеріалу оцінюється з використанням відповідних контролюючих програм та шляхом аналізу тестових завдань з бази "Крок-2".

Висновок. Викладання студентам-іноземцям дисциплін англійською мовою є важливим кроком для залучення більшої кількості студентів до навчання в медичному університеті, покращення інтеграційних зв'язків, сприяє виходу системи вищої медичної освіти в Україні на якісно новий рівень, що дозволяє розглядати її в контексті загальноєвропейських та загальносвітових стандартів. Можливість англومовного навчання підвищує престиж університету не лише в Україні, але й за кордоном.

Список літератури

1. Осійчук М. С. Вплив євроінтеграційних процесів на розвиток вищої медичної освіти / М. С. Осійчук // Медична освіта. – 2013. – С. 9–13.
2. Концепція розвитку ДВНЗ "Тернопільський державний медичний університет імені І. Я. Горбачевського МОЗ України" на 2013–2017 рр. – Тернопіль : ТДМУ, 2013. – 79 с.

3. Англومовне навчання як стимулятор якості освіти та міжнародних контактів / В. М. Запорожан, В. Й. Кресюн, М. Л. Аряєв, О. В. Чернецька // Медична освіта. – 2011. – № 2. – С. 45–47.

Отримано 01.03.16